

INARIN KUNNAN PERUSOPETUKSEN KOULUJEN KOULUKOHTAINEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA

Toukokuu 2015

INARI

Sivistystoimi
Aanaar Aanar Anár

JOHDANTO

Uusi oppilas- ja opiskeluhoitolaki astui voimaan 1.8.2014. Tässä laissa säädetään perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetussa opetuksessa olevan oppilaan sekä lukiolaissa (629/1998) ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) tarkoitetussa koulutuksessa olevan opiskelijan oikeudesta opiskeluhooltoon.

Tämän lain tarkoituksena on:

- 1) edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä;
- 2) edistää oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä;
- 3) turvata varhainen tuki sitä tarvitseville;
- 4) turvata opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhoitopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu;
- 5) vahvistaa opiskeluhoollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.

Inarin kunnan perusopetuksen koulujen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma on pääosin koulujen yhteinen. Koulut tarkentavat omia oppilashuoltosuunnitelmia työsuunnitelmissaan. Oppilas- ja opiskeluhoitolaissa käytetään käsitteitä opiskelija, opiskeluhoito, koulutuksen järjestäjä ja oppilaitos. Inarin kunnan perusopetuksen koulujen koulukohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa käytetään vastaavina käsitteinä nimityksiä oppilas, oppilashuolto ja koulu. Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

Inarin kunnassa on lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (http://www.inari.fi/media/soten-tiedostot/sote_lasten_ja_nuorten_hyvinvointisuunn.pdf). Sen sisällöstä on määrätty lastensuojelulain 12 §:ssä ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain 12 §:ssä. Kunnanvaltuusto hyväksyy suunnitelman ja se tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Päävastuu ohjelman valmistelusta on Lastensuojelun kehittämissyhmällä (LaSuKe). Työryhmässä ovat edustettuina sivistystoimi, sosiaali- ja terveystoimi sekä poliisi. LaSuKen tehtävänä on arvioida lastensuojelun tilaa ja olemassa olevaa palvelujärjestelmää, koordinoita yhteistyötä ja tehdä kehittämisaloitteita. Nykyinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on voimassa vuoden 2017 loppuun.

Oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, joita valmistellaan monialaisena yhteistyönä eri tahojen kanssa. Suunnitelmat ovat:

- Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus
- kuntakohtainen opetussuunnitelma, johon sisältyy kuvaus oppilashuollosta
- koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma

OPPILASHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPPILASHUOLTOPALVELUT

Inarin kunnassa oli asukkaita vuoden 2014 lopussa 6750 henkilöä. Perusopetuksessa oppilaita oli lukuvuonna 2014–2015 yhteensä 591 oppilasta. Tehostetun tuen piirissä oli 20 oppilasta ja erityisen tuen piirissä 17 oppilasta. Opettajien vakituisia virkoja perusopetuksen kouluissa on yhteensä 68, rehtoreita viisi ja koulunkäynninohjaajia 11,5.

Oppilasmäärät lukuvuonna 2014–2015

Törmäsen koulu	43 oppilasta
Ivalon yläaste	161 oppilasta
Ivalon ala-aste	246 oppilasta
Inarin koulu	127 oppilasta
Sevettijärven koulu	14 oppilasta

Oppilashuollon palveluilla tarkoitetaan psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä kouluterveydenhuoltoa. Näiden lisäksi oppilailta on mahdollisuus käyttää terveyskeskuksen kaikkia muita palveluita.

Kiireelliset oppilashuoltopalvelut järjestetään:

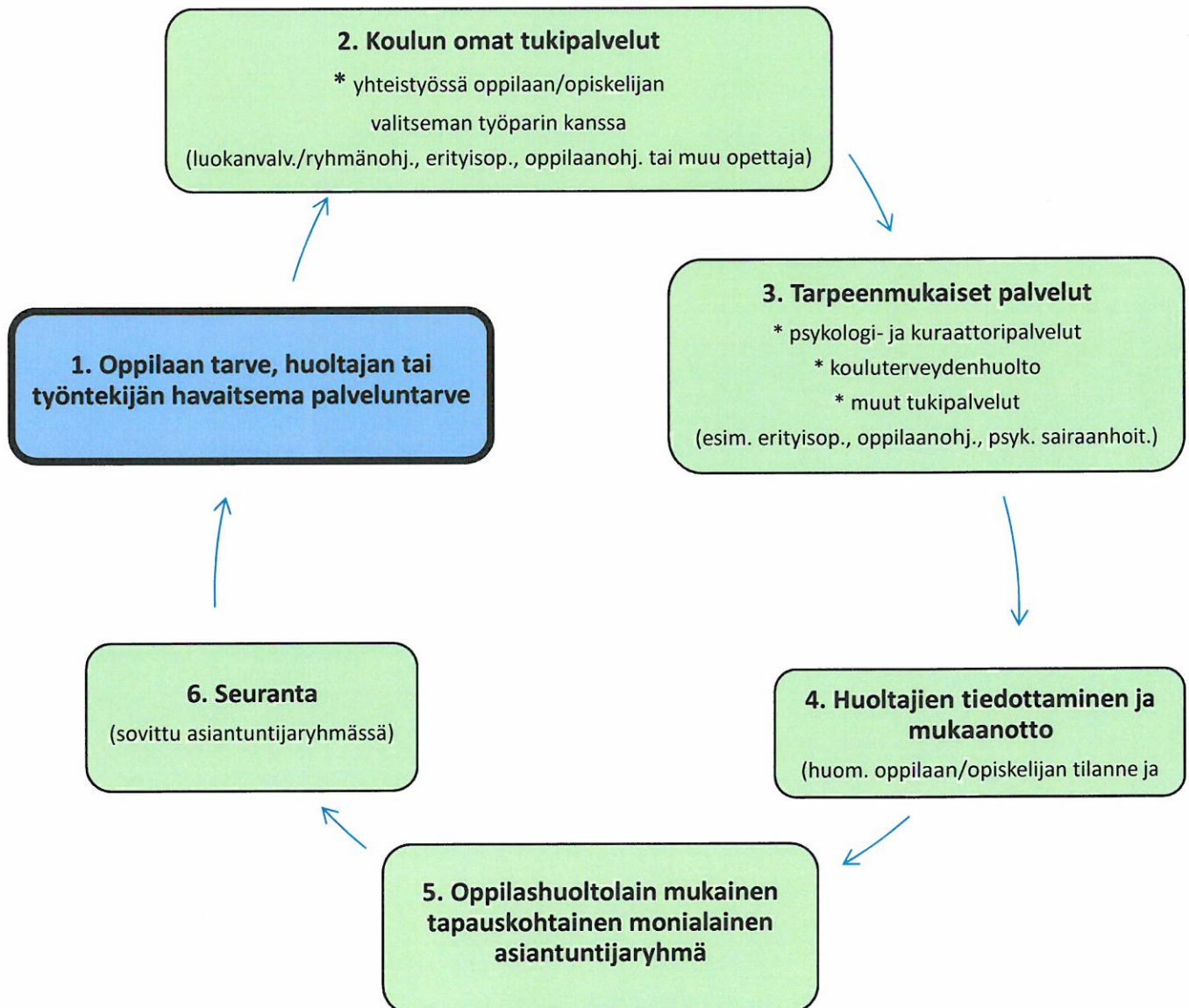
- sosiaalityön päivystyspuhelin on käytössä arkisin klo 8.00–16.00, jolloin puhelimeen vastaa aina sosiaalityöntekijä
- psykologi työskentelee mielenterveys- ja perheneuvolassa ja on tavoitettavissa myös puhelinpäivystysaikana arkisin klo 9.00–10.00.

Muissa terveyteen liittyvissä kiireellisissä tilanteissa otetaan yhteyttä Inarin kunnan terveyskeskuksen päivystykseen. Kuraattoripalvelut järjestetään sivistystoimen omana palveluna 17.8.2015 alkaen.

Oppilashuollon palveluiden vaiheet ja oppilashuollon vastuut Inarin kunnassa on esitelty seuraavissa kuvioissa.

INARIN KUNNAN OPPILASHUOLTOPALVELUJEN VAIHEET

Inarin kunnan oppilashuollon ohjausryhmä, 2.2.2015

OPPILASHUOLLON VASTUUT INARIN KUNNASSA

Inarin kunnan oppilashuollon ohjausryhmä, 2.2.2015

INARIN KUNTA

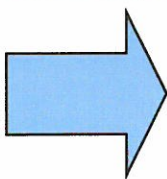
1. psykologi- ja/tai kuraattoripalvelujen järjestämisestä (1 / 7 vrk)
2. koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä (välittömästi)
3. muut tukipalvelut (erityisopettaja, oppilaanohjaaja, psykiatrinen sairaanhoitaja ja nuoriso-ohjaaja)

KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄ

1. opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta ja sen noudattamisesta
2. oppilashuollon tavoitteiden ja palvelujen kirjaamisesta osaksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa
3. oppilashuollon ohjausryhmän toiminnasta

OPPILAITOS

1. oppilaitoskohtaisesta opiskeluhuoltosuunnitelman laadinnasta ja noudattamisesta
2. oppilaitoskohtaisesta oppilas-/opiskelijahuoltoryhmän toiminnasta
3. tapauskohtaisesta asiantuntijaryhmästä ja kirjaamisesta
4. oppilashuoltorekisterin ylläpidosta (rehtori)

JOKAINEN TYÖNTEKIJÄ

1. yhteisön hyvinvoinnin edistämisestä
2. oppilaan/opiskelijan ja huoltajan palveluohjaamisesta (tiedottaminen)
3. tarpeen arvioinnista → otettava viipymättä yhteys psykologiin tai kuraattoriin yhdessä oppilaan / opiskelijan kanssa ja annettava tarvittavat tiedot, jos ei mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle/opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja keskusteltava yhteydenoton syistä sekä annettava tieto huoltajille

YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllinen oppilashuolto on ehkäisevää ja ensisijaista. Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhuoltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä.

Koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä voidaan käsitellä esimerkiksi myöhästelyihin, poissaoloihin ja kiusaamiseen puuttumista, kurinpidollisia toimia, kirjaamiskäytäntöjä ja erilaisia hyvinvointikyselyjä. Ryhmä voi päivittää järjestyssääntöjä, koulun kriisi- ja muita suunnitelmia sekä järjestää muun muassa vanhempainiltoja ja teemapäiviä.

Oppilashuoltotyön toimintamuotoja

Oppilaiden hyvinvoinnin seuranta

- tiedonkulku kodin ja koulun välillä:
Wilma, tiedotteet, puhelinyhteys, reissuvihko, henkilökohtaiset tapaamiset, Pedanet
- tiedonkulku opettajien ja muun oppilashuoltohenkilöstön välillä
- säännölliset oppilaille suunnatut kyselyt sekä niiden raportointi
- oppilashaastattelut
- valtakunnalliset seurantatutkimukset, mm. kouluterveyskysely
- terveystarkastukset

Tiedonvälitys ja yhteistyö nivelvaiheissa

- koulutulokkaat
 - neuvolan, päivähoidon ja koulun välillä
 - kouluterveydenhoitajat, lastentarhanopettajat, esiopettajat, luokanopettajat, erityisopettajat ja rehtorit
- 2. luokalta 3. luokalle
 - luokanopettajat ja erityisopettajat
- 6. luokalta 7. luokalle
 - luokanopettajat, luokanvalvojat, erityisopettajat ja rehtorit
 - ryhmäytyt (yhteistyö nuorisotoimen kanssa)
- peruskoulusta jatko-opiskelupaikkaan
- erityisopettajan tekemät oppimisen kartoitukset tarvittaessa
- vanhempainillat, tiedotustilaisuudet ja tutustuminen toisen asteen oppilaitokseen

Oppilaiden sosiaalista kasvua ja yhteisöllisyyttä tukeva toiminta

- oppilaskuntatoiminta
- tukioppilastoiminta
- Nuorisovaltuusto (NuVa)
- terveys-, päihde- ja huumevalistus
- yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa
 - Selvä Peli -toiminta
 - koulupoliisi
 - seura- ja järjestötoiminta
 - sosiaalitoimi
 - mielenterveys- ja perhepalvelukeskus
- teemapäivät

Oppilaiden koulunkäyntiä tukevia toimintamuotoja

- KiVa Koulu (Kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma)
- kolmiportainen tuki: yleinen, tehostettu ja erityinen
- Lapset puheeksi -menetelmä
- oppilaanohjaus

Oppilashuollon ohjausryhmä

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa kunnan oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Inarin kunnassa oppilashuollon ohjausryhmään kuuluvat sivistysjohtaja, edustajia perusopetuksesta ja lukiosta, psykologi sekä sosiaalityön johtaja. Ohjausryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa. Sivistysjohtaja kutsuu ryhmän koolle ja toimii puheenjohtajana.

Koulukohtaisen oppilashuollon toimintatavat ja käytännöt

Koulukohtainen monialainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Sitä johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Oppilashuoltoryhmän muusta kokoonpanosta päättää koulutuksen järjestäjä yhteistyössä opiskeluhuollon palveluja tuottavien tahojen kanssa. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja, joka kutsuu ryhmän koolle ja valmistelee käsiteltävät asiat. Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa.

Järjestyssäännöt

Järjestyssääntöjen tarkoituksena on varmistaa opetukseen osallistuvan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Järjestyssäännöillä edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Järjestyssäännöt ovat voimassa sen ajan, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman mukaiseen toimintaan tai perusopetuslain tai siihen liittyvien säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen toimintaan (esim. retket, leirikoulut ja kerhot). Koulujen järjestyssäännöt ovat kunkin koulun omassa työsuunnitelmassa.

Poissaolot

Kaikilla kouluilla on käytössä opiskelijahallinto-ohjelma Wilma, jonne merkitään poissaolot. Luokanopettajat ja -valvojat huolehtivat niiden seuraamisesta. Lapsen/nuoren ollessa pois koulusta, tulee vanhempien ilmoittaa siitä opettajalle mahdollisimman pian esimerkiksi Wilman kautta, puhelimitse tai tekstiviestillä. Luokanopettaja/luokanvalvoja voi myöntää luvan enintään kolme päivää kestäviin poissaoloihin. Lupa pidempiin poissaoloihin anotaan kirjallisesti rehtorilta.

Tapaturmat

Tapaturmissa oppilas ohjataan ensisijaisesti terveydenhoitajalle. Tarvittaessa oppilas saatetaan tai ohjataan terveystieteiden keskuskeskukseen. Huoltajalle ilmoitetaan tapahtuneesta ja paikalla ollut aikuinen kirjaa tapahtuneen ylös myös tapaturmailmoitusta varten. Jokaisella koululla on ajantasainen turvallisuusohjeisto.

Tupakkatuotteet ja alkoholi/päihteet

Tupakkatuotteiden hallussapito on kielletty alle 18-vuotiailta. Hallussapito- ja käyttökielto tupakan ja päihdyttävien aineiden osalta on kirjattu koulun järjestyssääntöihin.

Tupakointi on kielletty kaikkien perusopetusta antavien koulujen sisä- ja ulkotiloissa (Tupakkalaki 12 §). Perusopetuslaista (36 d § ja 36 e §) selviää rehtorin tai koulun opettajan oikeus ottaa haltuunsa kiellettyjä aineita tai esineitä ja tarkastaa oppilaan tavaroita.

Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan yhteistyössä nuorisotoimen ja Selvä Peli -työryhmän kanssa. Oppilashuollon rooli päihdetyössä on päihteiden käytön varhainen tunnistaminen, siihen puuttuminen ja hoitoonohjaus.

Koulukuljetukset

Lainsäädäntö ohjaa koulukuljetusten järjestämistä ja niitä tarkennetaan koulujen työsuunnitelmissa. Perusopetuksen oppilaita kuljetetaan vain yhteen osoitteeseen syyslukukaudesta 2015 alkaen. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan (perusopetuslaki 32 § 4 mom.).

Kuljettaja vastaa järjestyksen säilymisestä autossa ja koulukuljetuksessa tulee noudattaa sovittuja aikatauluja. Koulujen työsuunnitelmissa on kuvaus koulukuljetusta odottavien oppilaiden valvonnan järjestämisestä ja odotuspaikoista/koulun alueen liikennejärjestelyistä.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Toimenpiteet koulukiusaamisen ehkäisemiseksi sekä selvittämiseksi on linjattu Inarin kunnan koulujen yhteisissä turvallisuusohjeissa ja KiVa Koulu – ohjelmassa. Toimintaohjeet äkillisissä kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa on myös kirjattu koulujen turvallisuusohjeisiin.

YKSILÖKOHTAISEN OPPILASHUOLLON JÄRJESTÄMINEN

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavaa kouluterveydenhuoltoa, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sitä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja. Oppilaan asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä edellyttää oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumuksen. Yksittäisen oppilaan tueksi koottavaan asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita vain oppilaan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Ryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §, 18 § ja 19 §).

Yksilöllisen oppilashuollon asioita ovat mm. toistuvat poissaolot, myöhästelyt, kotitehtävien laiminlyönti, toiminnanohjauksen tarpeet, tarkkaamattomuus, haasteet sosiaalisissa suhteissa, vaikeudet koulutyössä jne. Asian käsittely ja toteutetut toimenpiteet kirjataan oppilaan yksilölliseen oppilashuoltokertomukseen ja se säilytetään lain vaatimalla tavalla.

Yhteistyö kouluterveydenhuollon kanssa

Inarin kunnassa kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan peruskoulujen terveydenhuoltoa, johon sisältyvät myös suun terveydenhuolto ja mielenterveyspalveluihin ohjaaminen. Kouluterveydenhuollon tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä terveen kasvun ja kehityksen tukeminen yhteistyössä oppilaan, vanhempien, opettajien ja muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Erityisen tuen varhainen tunnistaminen ja tarvittavan tuen järjestäminen yhteistyössä huoltajien ja oppilashuollon toimijoiden kanssa kuuluu myös kouluterveydenhuollon palveluihin.

Kouluterveydenhuollon laajat tarkastukset sekä määräaikaistarkastukset ovat osa yksilöllistä oppilashuoltoa. Määräaikaiset koko ikäluokkaa koskevat terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhoidon rungon. Ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla oppilaille tehdään laaja terveystarkastus, johon kuuluu terveydenhoitajan- ja lääkärintarkastus. Siihen kutsutaan mukaan myös oppilaan huoltaja/huoltajat.

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Oppilaan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukeminen koulussa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä huoltajien, oppilaan, kouluterveydenhuollon, koulun henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa suullisesti ja kirjallisesti. Jos oppilaalle joudutaan antamaan koulupäivän aikana säännöllisesti lääkettä, hänelle tehdään lääkehoidon suunnitelma. Lääkehoidosta vastaa ensisijaisesti huoltaja, joka hankkii myös lääkkeet. Terveystoimi kouluttaa tarvittaessa lääkkeen antajat, jotka nimetään suunnitelmassa. Opettajat eivät ole velvollisia antamaan lääkehoitoa.

Kouluterveydenhuollolla on kokonaisvastuu oppilaan terveydenhuollosta, jolloin kouluterveydenhuollon tulee olla aina tietoinen oppilaan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, oppilaan saamasta hoidosta sekä hänelle tehdyistä tutkimuksista.

Terveydenhoitaja pitää listaa terveydellisistä syistä erityisruokavaliota tarvitsevista oppilaista ja toimittaa tiedon ruokahuollosta vastaavalle henkilökunnalle sekä luokanopettajalle/luokanvalvojalle mahdollisimman pian lukuvuoden alettua.

Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Perusopetuksessa oppimisen ja koulunkäynnin tuki jaetaan yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä tehdään yhteistyötä oppilaan, huoltajien ja oppilaan hyvinvoinnista huolehtivien muiden yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa edellyttää aina oppilaan ja/tai huoltajan kirjallista suostumusta.

Oppilashuoltotyöhön osallistuvilla on oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opettajalle ja rehtorille opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja (perusopetuslaki 40§).

Sairaalakoulun oppilaat pysyvät aina oman koulunsa oppilaina. Sairaalakoulujakso on määräaikainen. Tiivis pedagoginen ja oppilashuollollinen yhteistyö oppilaan oman koulun kanssa on edellytyksenä oppilaan onnistuneelle paluulle takaisin omaan kouluun osastojakson tai avohoidollisen nivel- tai tukijakson jälkeen. Oppilashuollollista yhteistyötä tehdään oppilaan ja/tai hänen huoltajansa suostumuksella.

Oppilashuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumiseen eväämisen yhteydessä

Perusopetuksen oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitörangaistus (kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen, perusopetuslaki 36 §) tai jolta on evätty opetus jäljellä olevan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto. Opetustilanteesta poistetulle oppilaalle järjestetään asiamukainen valvonta. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan.

OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

Koulun oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulukohtainen oppilashuoltoryhmä. Koulutuksen järjestäjä vastaa oppilashuoltosuunnitelman kokonaisuuden toteuttamisesta ja seuraamisesta yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa.